

НЕ ЎСЁ ТОЕ ДРОВЫ, ШТО ГАРЫЦЬ

Карысны попел і лоўчая драўніна

Унутры лясных масіваў (глыбей за 100 метраў ад дарогі) спальваюцца толькі дрэвы, якія заражаны хваробай або шкоднікамі. Складзіраванне такіх экзэмпляраў у лесе небяспечна для іншай расліннасці і распаўсюджвае заразу. Паліцца, у прыватнасці, лоўчая драўніна, якую спецыяльна выкладваюць у лесе, каб наскомыя засялялі яе лічынкі і не псавалі іншыя дрэвы, робячы з іх расаднікі хвароб.

Падчас летняга ўрагану толькі на тэрыторыі Бараўлянскага спецыялгаса цалкам загінула каля 600 га лесу, якія поўнасьцю высечаныя. Месцаў, дзе бурай дрэвы пашкодзаны не скрозь, — каля 5000 га. На гэтых тэрыторыях асобна стаячыя дрэвы пакідаюць на месцы.

— Спальванне не шкодзіць лесу, бо рэчывы з попелу нейтралізуюць глебу, асабліва з павышанай кіслотнасцю, — расказаў дырэктар лясгаса. — Калі на такой глебе высекаць лес, то там пачнуць расці крапіва, снітка і нават баршчэўнік. На нейтральнай глебе гэтымую зямлю сілкаваць і расці складаней. Акрамя таго, на месцах былых

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Фота Надзеі БУЖАН.

вогнішчаў цудоўна аднаўляецца бяроза, насенне якой прарастае проста скрозь попел. Пачынае расці і асіна, хоць яе далучаюць да пустазеллевых раслін, бо яна глушыць больш каштоўныя пароды дрэў.

Утылізуюць неліквідную драўніну (высякальныя рэшткі) не толькі ў вогнішчах. Часта фрагменты дрэў драбняць і раскідваюць па лесе — з гэтага пазней фарміруецца пладаносны слой. Там, дзе лес высакаеца выбарачна, драўніну складваюць у кучкі, і пасля перагнівання яна таксама становіцца карысным рэчывам для глебы і будучай расліннасці.

— Калі ўтылізацыя суцэльная, як пасля буралому, уздоўж дарогі драўніныя адходы складваюцца ў валы. Пазней глеба паміж імі мінералізуецца, што

спрыяе штучнаму стварэнню лясных культур. А неліквідная драўніна вала ў працэсе гніення становіцца складам карысных рэчываў для будучых раслін, — дадаў Аляксандр Мірановіч.

Карані часцей за ўсё не спальваюць, а складваюць у валы. Тым больш што іх, як правіла, і не выкарчоўваюць. Выключэнне толькі для дрэў, якія павыварочвала з каранямі. Зрэдку бывае, што калі вогнішча распальваюць каля пня, ён можа натуральным чынам абгарэць. Пні хвойных парод дрэў, што маюць большую цэллаправоднасць смол, можна скарыстоўваць для перапрацоўкі ў шчапу. Атрымаецца яна і з каранёў, аднак настолькі дробная, што будзе не гарэць, а тлець.

Ці можна купіць дрэвы?

Як правіла, многія лясгасы прадаюць дрэвы толькі ў выглядзе бяровенняў. 87—95 рублёў за м³ у залежнасці ад пароды каштуюць напілаваныя па 1—2 метры ў даўжыню дрэвы, якія самастойна прыйдзеца забіраць з лясной дзялянкі недалёка ад сталіцы. Выкладзеныя ў штабелі ўздоўж дарогі бяровенні даўжынёй па 4 метры абыдуцца ў 165 рублёў за м³. Дастаўка драўнянага матэрыялу на падворак разлічваецца індывідуальна ў залежнасці ад кіламетражу.

Колатыя дрэвы нарыхтоўшычы прадаюць за 45 рублёў за м³ (дуб, ясьень), 43 — граб, 40 — клён, 38 рублёў — бяроза, алешына, таполя, 35 — елка і іншыя. (Праўда, у розных кампаній магчыма розніца ў цане да дзясці, а то і больш рублёў за м³.) Аднак самае галоўнае — куплячы дрэвы, звяртайце ўвагу на тое, як прадаецца той самы «куб»: навалам ці шчыльна ўкладзеным. Апошні варыянт удвая даражэйшы, аднак вы атрымаеце столькі дроў, колькі заказалі. Прывезеныя ж навалам, скажам, 10 м³ дроў, акуратна складзеныя, ператворацца ў 5 м³.

распарадзіцца драўнінай больш па-гаспадарску.

У кастрах

спальваюць грошы?!

Работнікі жыллёва-камунальнай гаспадаркі таксама сутыкаюцца з драўнянымі адходамі. Гэта і галіны, якія ўвосень і ўвясну яны абразаюць з дрэў на прыдамавых тэрыторыях, і цэлыя дрэвы і кусты, якія высакаюцца па заяўках жыхароў, калі яны занадта разрасліся і зацяняюць вокны.

Праўда, спальваць гэта, па сутнасці, смецце ў мяжы горада яны не могуць. На звалку яго таксама не здасі, як і не прадасі жыхарам на дрэвы, бо ЖКГ можа рэалізоўваць толькі паслугі з матэрыялу, а не сам матэрыял. Камунальнікі заключаюць дагавор на ўтылізацыю сыравіны з перапрацоўчымі арганізацыямі і мяркуюць, што

— Мы асобна здаём галіны, пасечаныя па 50 см, і асобна бяровенні. Пры гэтым яшчэ і плацім грошы спецпрадпрыемству за перапрацоўку. А яно пасля атрымлівае яшчэ і прыбытак ад продажу шчапы і іншых прадуктаў, у якія ператвараецца драўніна. Гэта рэальныя грошы, — разважае Павел ТУМІЛОВІЧ, намеснік дырэктара ЖЭУ № 4 Заводскага раёна г. Мінска. — Мне здаецца, лепш здаваць усе часткі дрэў на ўтылізацыю, нават маленькія галінкі перарабляць на шчапу, а не спальваць іх. Гэта ж тое самае, што ў вогнішчы на ўскрайку лесу паліць грошы. Калі пасля спальвання застаецца карысны попел, значыць там было чаму гарэць, хіба не? З трухі ж попел не ствараецца — значыць, гэта была нармальна «жывая» драўніна, якую можна было б адправіць на перапрацоўку. Тым больш што на базе лясных гаспадарак зусім іншыя аб'ёмы драўняных адходаў. А тымі ж хворымі дрэвамі з жучкамі можна было б у печы паліць, а не вуліцу апальваць.

— Мы гатовыя самі перарабляць у шчапу неліквідную драўніну, калі ЖКГ будзе купляць яе і зможа скарыстоўваць для ацяплення. Кошт такога прадукту самога па сабе нулявы, бо яна не будзе гарэць. А для яе стварэння патрэбныя затраты на работу абсталявання, зарплату трактарысту, што адвязе шчапу, ды іншае, — адказаў на гэта прадстаўнік лясной гаспадаркі.

Ірына СІДАРОК. sidarok@vziazda.by

АЗДАРАВІЦЦА І НЕ РАЗАРЫЦЦА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

За адзін абанемент кошт у цэлым прымальны (досыць выключыць з рацыёну шкодныя, часта нятанна перакусы — і грошы знойдуцца), а вось «пацягнуць» 2 і больш кірункаў у месца не кожнаму пад сілу. Напрыклад, адзін заняткаў працягласцю ў гадзіну ў трэнажорнай зале ў Партызанскім фізкультурна-аздараўленчым цэнтры абыдзеца ў 5 рублёў, абанемент на 8 заняткаў — 38 рублёў. Для студэнтаў прадугледжана зніжка — 4,5 і 28 рублёў адпаведна. На адмысловым рахунку школьнікі і асобы з абмежаванымі фізічнымі магчымасцямі: яны могуць працаваць над сваім целам у зале бясплатна. У Фрунзенскім фізкультурна-аздараўленчым цэнтры сістэма падліку кошту крыху іншая: ён залежыць ад часу наведвання. Шчаслівычым, якія могуць займацца ў трэнажорнай зале да 17 гадзін, удацца сэканоміць. Так, разавы заняткаў да «часу Х» абыдзеца ў 6 рублёў, пасля — у 7,5. Дарэчы, тут аматарам спорту давядзецца напружвацца не гадзіну, а ўсё паўтары. Абанемент на 8 заняткаў — 32 і 42 рублі ізноў жа ў залежнасці ад часу. Спецыяльныя цэны для школьнікаў, студэнтаў і інвалідаў дзейнічаюць у будныя дні да 17 гадзін: 5 рублёў заняткаў і 26 — абанемент.

Зараз завяршаецца ўзвядзенне фізкультурна-аздараўленчага цэнтры ў Малаўцы. А на наступны год запланаваны пачатак будаўніцтва спартыўнага комплексу ў Лошыцы.

Што да прыватных трэнажорных залаў і спартыўных цэнтры, то яны з'яўляюцца на карце горада і знікаюць з рэгулярнасцю, якой могуць пазайздросціць іх не самыя добрасмысленыя наведвальнікі. Колькі разоў пачаткоўцы-спартсмены з расчараваннем, да якога дамешвалася значная доля палігэнаў, выяўлялі, што як толькі яны сабраліся з сіламі, каб прывесці сябе ў парадак, клуб побач з домам пераезджаў у іншае месца або зусім пераставаў існаваць. І гэта не дзіўна, бо з-за велізарнай колькасці прапаноў канкурэнцыя ў

гэтай сферы сапраўды сур'ёзная. Выкручваецца хто як можа. Некаторыя цэнтры, напрыклад, прапануюць абанементаў на паўгода і нават на год пад умоўным лозунгам «оптам танней». Так можна знайсці купон на 100 заняткаў за 320 рублёў, што адпавядае суме 27 рублёў штомесяц. Падобную акцыю падтрымлівае і Партызанскі фізкультурна-аздараўленчы цэнтр, аднак не для льготнікаў гэта абыдзеца ў 575 рублёў, затое колькасць заняткаў не абмежавана. З аднаго боку, сэканоміць сапраўды можна, але з другога — імавернасць, што ва ўсіх, хто набудзе абанемент такога тыпу, хоць вытрымкі дайсці да канца, — вельмі малая.

Зараз завяршаецца ўзвядзенне фізкультурна-аздараўленчага цэнтры ў Малаўцы. А на наступны год запланаваны пачатак будаўніцтва спартыўнага комплексу ў Лошыцы.

Сярод прыватных цэнтры ёсць асаблівы тып устаноў, якія арыентаваны на высокія заплыты: за задавальненне пазаймацца «ў інтэр'еры, выкананым у модным стылі лофт», разглядаючы пейзаж у панарамныя вокны, прыйдзеца выкласці ад 20 рублёў за разавы заняткаў. І гэта яшчэ без паслуг трэнера...

Не заплыць «за буйкі» разумных цэн

Нароўні з сілавымі трэніроўкамі велізарнай папулярнасцю карыстаюцца «водныя працэдуры». І калі лазні і саўны не заўсёды прымяняюцца выключна ў аздараўленчых мэтах, то басейнам аддаюць перавагу сапраўдныя прыхільнікі здаровага ладу жыцця. Паколькі колькасць аматараў паплагаец год ад года, хоць і пад уздзеяннем мас-медыя, але ўсё ж павялічваецца, не так даў-

но паўстала праблема: «блакітных дарожак» вельмі не хапае. У сувязі з гэтым было прынята рашэнне дадаткова ўзвесці па тыповому басейну ў кожным раёне сталіцы. Будаўніцтва першага з іх — у мікрараёне Брылевічы — ужо вядзецца. Задача яго ў эксплуатацыю запланавана на лета наступнага года.

Тыпавы праект, рэалізацыя якога патрабуе мінімальна з магчымых выдаткаў, прадугледжвае наяўнасць у будынку двух басейнаў: умоўна, дарослага і дзіцячага, з прапускной здольнасцю 70 чалавек у гадзіну.

Што тычыцца коштаў, то разавы заняткаў у басейне працягласцю 45 хвілін у фізкультурна-аздараўленчым цэнтры «Серабранка» для дарослага абыдзеца ў 7 рублёў да 17 гадзін і ў 9 — пасля, абанемент на месяц — 50 і 65 рублёў адпаведна. Калі зірнуць на цэны за навучанне (для дарослага — 15 рублёў заняткаў), міжволі пачынаеш задумацца, што спосаб «кінуць у вадку», дзякуючы якому многія за хвіліну навучыліся плаваць, а дакладней, жыцьваць, не такі ўжо і дрэнны. Хоць, магчыма, высокі кошт сведчыць пра тое, што ўсё трэба рабіць своечасова: для дзяцей да 16 гадоў адзін такі заняткаў абыдзеца ў 8 рублёў. Дарэчы, многія прадпрыемствы і кампаніі з мэтай развіцця ў сваіх работнікаў схільнасці да здаровага ладу жыцця пакрываюць выдаткі на абанементаў ў спартыўныя цэнтры.

Не толькі ў пастцы: на якія заняткі можна трапіць бясплатна?

Акрамя вялікага пераліку платных секцый — ад стрып-пластыкі да скалалажання — раённыя фізкультурна-аздараўленчыя цэнтры прапануюць далучыцца да спорту на бясплатнай аснове. Напрыклад, жыхары Кастрычніцкага раёна сталіцы могуць паспрабаваць сябе ў скандынаўскай хадзе — гэта адмысловая тэхніка, для якой неабходны спецыяльныя плакі. Кірунак атрымаў

Фота Анастасіі КІСЕЛІЧУК.

шырокае распаўсюджанне ў Еўропе, асабліва сярод пажылых людзей. А ў Цэнтральным раёне асобам пенсійнага ўзросту даступны бясплатныя заняткі ў фітнес-цэнтры.

Для дарослых наведвальнікаў фізкультурна-аздараўленчага цэнтры «Маскоўскі» арганізаваны секцыі па валейболе і гравым спорце. Дзеці, акрамя гэтых кірункаў, могуць запісацца на футбол, хакей, баскетбол, а таксама шахматы і шашкі. У Фрунзенскім раёне спіс бясплатных заняткаў для дзяцей і падлеткаў увогуле велізарны: паўэрліфтынг, дзюдо, стрыйбол, біятлон, канькабежны спорт... І гэта яшчэ далёка не ўсё. На некаторыя, напрыклад акрабатуку і гімнастыку, можна хадзіць пачынаючы з 4 гадоў.

Як адзначыла намеснік начальніка ўпраўлення спорту і турызму Мінгарвыканкама Святлана ДЗЯМЁШКА, цэны на заняткі ў фізкультурна-аздараўленчых цэнтры фарміруюцца па сістэме, замацаванай заканадаўча. Акрамя таго, ёсць катэгорыі грамадзян, якім паслугі прапаноўваюцца бясплатна. Напрыклад, інваліды 1 групы. У астатнім, тое, на якія кірункі і каму даюцца зніжкі або магчымасць наведваць іх бясплатна, кожны фізкультурна-аздараўленчы цэнтр вызначае самастойна. Іфраструктура

горада актыўна развіваецца ў гэтым напрамку: на працягу мінулага і бягучага года ў сталіцы ў дзеянне былі ўведзены басейн БНТУ, спартыўна-аздараўленчы комплекс «Фрыстайл», спартыўны комплекс футбольнага клуба «Мінск», фізкультурна-аздараўленчы комплекс «Мандарын», стадыён «Арбіта», Парк экстрэмальных відаў спорту. У планах на найбліжэйшае пяцігоддзе — рэканструкцыя стадыёна «Дынама» і «Трактар» і будаўніцтва нацыянальнага футбольнага стадыёна. Асабліва цікавае мінчан да плавання і веласпорту таксама знойдзе адлюстраванне на карце горада. Па даных мінулага года ўсяго сістэматычна практыкуюцца ў розных фізкультурных кірунках каля 452 тысяч жыхароў сталіцы.

У цэлым, цэны на заняткі ў спартыўных цэнтры мінзэрнымі назваць нельга. Аднак, нават пры сіцунтым бюджэце, выхад ёсць: можна старацца наведваць іх у больш ранні час, купляць абанементаў на працяглы тэрмін, сачыць за акцыямі ці ўвогуле запісацца на бясплатныя секцыі. Гэта менавіта той выпадак, калі як нельга больш да месца падыходзіць фраза: «Хто хоча, шукае магчымасці, а хто не хоча — прычыны»...

Дар'я КАСКО. kasko@vziazda.by